

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ «ΤΩΝ 3 ΘΑΛΑΣΣΩΝ» ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

Γιώργος Πουκαμισάς, Πρέσβυς ε.τ.

Η «Πρωτοβουλία των 3 Θαλασσών», 3 Seas Initiative (3SI), ήτοι Βαλτικής, Αδριατικής και Ευξείνου, (Ντουμπρόβνικ, 2016) είναι μία πολωνικής εμπνεύσεως και κοπής πρωτοβουλία περιφερειακής συνεργασίας χωρών της πρώην ανατολικής Ευρώπης, η οποία εξυφάνθηκε στην φάση στασιμότητας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσεως (Πράγα 2009), μείζονος πολιτικής της Ε.Ε.

Αποτελεί αναβίωση της μεσοπολεμικής ιδέας του Πολωνού ηγέτη Πιλσούδσκι, *Intermarium*, δηλ. μεταξύ θαλασσών. Και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για αγωνιώδη προσπάθεια της Πολωνίας να ξεφύγει από την γεωγραφική δυστοπία της, μεταξύ Γερμανίας και ΕΣΣΔ/Ρωσίας. Η Πολωνία κινήθηκε στην κατεύθυνση αυτή επικαλούμενη την Ε.Ε., αλλά χωρίς να υπάρξει σχετική υιοθέτηση της πρωτοβουλίας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μάλιστα, η ολοένα αυταρχικότερη Πολωνία αποστασιοποιήθηκε σταδιακά από το σχήμα τριμερούς συνεργασίας με Παρίσι και Βερολίνο, γνωστό ως Τρίγωνο της Βαϊμάρης (1991). Ιδρυτικό μέλος της Πρωτοβουλίας είναι επίσης η Αυστρία, κράτος βάσει συνθήκης ουδέτερο, που διαθέτει παλαιές γεωπολιτικές/γεωπολιτισμικές συνάφειες με εδάφη που σχεδόν στο σύνολό τους ανήκουν σε χώρες-μέλη της Πρωτοβουλίας. Στην 3SI μετέχουν 12 χώρες, όλες μέλη της Ε.Ε. Εσχάτως έχει γίνει *de facto* μέλος η Ουκρανία, ενώ δεν μετέχει καμμία από τις εκτός Ε.Ε. χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Η Πρωτοβουλία, πέραν μιας ασκήσεως επί χάρτου και του συμβολισμού που αυτή έχει, μεταξύ «παλαιάς Ευρώπης» και ανατολικού σλαβικού κόσμου, δεν ενσωματώνει συγκριτικό πλεονέκτημα. Είναι ωστόσο γνωστές οι φιλοδοξίες της Πολωνίας, να αναλάβει ηγετικό στην Ευρώπη ρόλο, σε βάρος του ιστορικού διδύμου Γαλλίας-Γερμανίας. Υπό την έννοια αυτή, η Πρωτοβουλία διαβρώνει την θεσμική ισχύ και το εναπομένον κύρος των οργάνων των Βρυξελλών και του Στρασβούργου.

Η Ελλάδα δεν έχει ιδιαίτερους λόγους να προσχωρήσει στο σχήμα αυτό του οποίου η άνθηση βαίνει αντιθετικά προς την ανθεκτικότητα της Ε.Ε. Επί τέλους δεν είναι όλα δημόσιες σχέσεις και εικόνα στην εξωτερική πολιτική.

Η χώρα μας, αντιθέτως, θα πρέπει να συνεχίσει να εργάζεται για την ενίσχυση και εμβάθυνση της 3μερούς συνεργασίας με την Ρουμανία και την Βουλγαρία - δυνητικώς στρατηγικής σημασίας - στρέφοντας την ματιά στις μετά τη λήξη του ουκρανικού πολέμου συνθήκες. Επίσης, οφείλουμε να συνεχίσουμε για την υλοποίηση της Ατζέντας της Θεσσαλονίκης (2003) προς την κατεύθυνση προόδου της ενταξιακής πορείας των Δυτικών Βαλκανίων στην Ε.Ε.

Αυτό είναι το καθήκον μας. Η 3SI, ακόμη κι αν κοσμητικά γινόταν 4SI (Αιγαίο), δεν μπορεί να αποτελεί προτεραιότητα για την διπλωματία μας.

Αθήνα, 1η Σεπτεμβρίου 2023